

MONOGRAFIA
POKONFERENCYJNA

SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT
PEDAGOGY.

Berlin
30.01.2018

U.D.C. 37+082

B.B.C. 94

Z 40

Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.

(1) Z 40 Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii.

(30.01.2018) - Warszawa, 2018. - 184 str.

ISBN: 978-83-66030-03-9

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do artykułów z konferencji należą do ich autorów.

W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię.

Wszystkie artykuły naukowe są recenzowane przez dwóch członków Komitetu Naukowego.

Wszelkie prawa, w tym do rozpowszechniania i powielania materiałów opublikowanych w formie elektronicznej w monografii należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

W przypadku cytowań obowiązkowe jest odniesienie się do monografii.

Nakład: 80 egz.

«Diamond trading tour» ©   Warszawa 2018

ISBN: 978-83-66030-03-9

Redaktor naukowy:

W. Okulicz-Kozaryn, dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland.

KOMITET NAUKOWY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland;

С. Беленцов, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;

Z. Ćekerevac, Dr., full professor, «Union - Nikola Tesla» University Belgrade, Serbia;

Р. Латыпов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;

И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;

Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы, Россия.

KOMITET ORGANIZACYJNY:

A. Murza (Przewodniczący), MBA, Ukraina;

A. Горохов, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;

A. Kasprzyk, Dr, PWSZ im. prof. S. Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;

A. Malovychko, dr, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;

S. Seregina, independent trainer and consultant, Netherlands;

M. Stych, dr, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska;

A. Tsimayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

Recenzenci:

L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPU im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;

M. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия.

WSPÓŁORGANIZATORZY:

The East European Scientific Group (Azerbaijan, Belarus, Poland, Serbia, Ukraine),
Virtual Training Centre «Pedagog of the 21st Century»,
Global Management Journal.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ У НАВЧАЛЬНІЙ РОБОТІ ЗІ СТУДЕНТАМИ-ПСИХОЛОГАМИ (НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДАННЯ Р. АКУТАГАВИ “В ГУЩАВИНІ”)	
Вінтюк Ю. В.	8
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
Молнар Т. І.	11
НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	
Лалак Н. В.	14
ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО РЕЧЕННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	
Полович Н. Ф.	17
PROBLEMS AND SOLUTIONS FOR USING COMPUTER (NETWORKS) FOR EDUCATION	
Pasechnyk S.V.	21
ДЕТЕРМІНАНТИ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	
Фенчак Л. М., ...	25
THE USE OF NARRATIVES IN TEACHING ENGLISH	
Kotliarova V. , Kulikova L. , Tkach M.	28
ДОЦІЛЬНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Савченко А. Л.	31
МОЖЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ І СІМ'Ї У ЗАЛУЧЕННІ ПІДЛІТКІВ ДО МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	
Слятіна І.О.	34
ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	
Бойчук В.М., Коношевський Л.Л., Сагадіна О.Ю.	39
FUNDAMENTALIZATION OF NATURAL AND MATHEMATICAL CONTENT FOR TRAINING FUTURE IT SPECIALISTS	
Vardus I.	46
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
Хайдарова О.С.	49
ІНТЕРІОРИЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ВЗО	
Собко С. Г.	52

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
Сутьїнова К.Є.	55
SPECIFICS OF FUNTIONING OF UNIVERSITIES OF THIRD AGE IN CANADA	
Terenko O. O.	58
ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	
Дем'яненко А. М.	60
ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Добровольська А. М.	63
ПРОБЛЕМИ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ У НЕМОВНОМУ ВУЗІ	
Камишова Т.М., Рябуха Т.В.	68
ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕДОВИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Прокopenко Н.А., Величко Т.Г., Нагачевська С.М, Асауленко Л.М.	73
СУЧАСНИЙ СТАН МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УРОКІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	
Старовойт Л.В.	77
ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ДОКУМЕНТОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ	
Бриль Ю. О.	81
ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ З ПРОФЕСІЙНОЮ ПРЕДМЕТНО-ДИДАКТИЧНОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Дмитришин Т.М.	89
КРЕАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	
Швець І.Б.	99
ФЕНОМЕН ЭФЕБИИ В ВОСПИТАНИИ СПАРТАНЦЕВ В IV В. ДО Н.Э.	
Фоменко Е.А.	102
PECULIARITIES OF HIGHER EDUCATION QUALITY ASSESSMENT IN THE USA	
Norpinich T.I.	105
РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ У РОЗВИТКУ УЧНІВ	
Капелюх Д. Р.	108

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРЕБОВЛЯНСЬКОГО НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ	
Кацан М.Б., Капелюх Д. Р.	110
РОЗВИТОК СЛУХОВОГО СПРИЙМАННЯ ЯК ОДНА З ЛАНОК АКТИВІЗАЦІЇ МОВЛЕННЕВОГО ДОСВІДУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	
Ломакіна О.М.	113
ДОСВІД РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СЛУХОВОГО СПРИЙМАННЯ МОВЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЗВУКОВИМОВИ	
Щуцька О.І.	115
CORE OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	
Golub T.P.	118
АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ТА РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ	
Котельчук О.О.	122
ПРОЕКТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО УРОКУ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ, СПРЯМОВАНОЇ НА СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ УЧНІВ	
Сап'яник О.М.	124
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
Немченко О.В.	127
ДО ПРОБЛЕМИ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНИХ ВИХОВАТЕЛІВ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОШУКОВО-РОЗВИДУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)	
Івершинь А.	130
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРАЦІЇ ПРОДУКТИВНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ	
Негрій О. І.	133
РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ КЛІЄНТІВ З РОЗЛАДАМИ ПСИХІКИ ТА ПОВЕДІНКИ	
Сургова С.Ю.	136
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНИХ ФОРМ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Катинська О.М.	140

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ»	
Маленюк Т.В.	144
АРТПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІННОВАЦІЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНОМУ ЗНЗ	
Чемоніна Л. В., ...	148
РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПРОБЛЕМАМИ ЗАСОБАМИ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ	
Чепак Т.В.	151
ЛІТЕРАТУРНИЙ ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Рябуха Т. В., Гостіщева Н. О., Харченко Т. І.	156
СТАВЛЕННЯ ТА МОТИВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ СТУДЕНТОК ПЕДАГОГІЧНОГО ВЗО ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
Собко Н. Г.	159
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В КЛАСАХ ХІМІКО-БІОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ	
Валюк В.Ф.	162
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У КЛУБАХ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ	
Грищенко О. І., Кравченко А. В., Мальченко А. О.	165
РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	
Осіпцов А. В., Протас В. О., Самозванов С. В.	169
АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ	
Крамаренко Л.Д.	172
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НА УРОКАХ В ПОЧАКОВИХ КЛАСАХ	
Лавренова М. В., Гецко Н. В.	177
ИННОВАЦИИ В УКРАИНСКОМ ОБРАЗОВАНИИ: НУЖНЫ ЛИ СТУДЕНТАМ ЭЛЕКТРОННЫЕ СРЕДСТВА ОБУЧЕНИЯ?	
Okulicz-Kozaryn W., Алхимова С., Носовец О., Яковенко А.	182

Педагогіка.

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ЗНАТЬ ПРО РЕЧЕННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Попович Надія Ференцівна,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

У статті з'ясовано головні аспекти формування знань про речення в молодших школярів, окреслено специфіку роботи над реченням на уроках навчання грамоти в початковій школі, визначено ефективні методи формування знань про речення в молодших школярів. Застосування ефективних методів сприяє належному засвоєнню учнями необхідних знань про речення.

Ключові слова: речення, синтаксис, методи навчання, знання, вміння, навички, початкова школа.

У сучасній методиці навчання української мови дослідження ефективних методів формування знань про речення в молодших школярів є важливим завданням. Адже рівень формування знань про речення у початкових класах має фундаментальне значення для подальшого вивчення цієї важливої одиниці синтаксису й мовлення в наступних класах загальноосвітньої школи.

З питань методики навчання української мови в початковій школі, пов'язаних з вивченням елементів синтаксису, здійснено ряд досліджень [1; 2; 3; 4]. Аналіз наукових праць засвідчує, що в центрі уваги дослідників були проблеми вивчення речення у початкових класах, система роботи над ним, визначення особливостей вивчення цієї синтаксичної одиниці, формування методичних рекомендацій для вивчення речення тощо.

Об'єктами нашого дослідження стали методи формування знань про речення в молодших школярів.

Учні 1-го класу вже в добукварному періоді навчання ознайомлюються з реченням. Насамперед це відбувається під час усного мовлення. Зокрема, відповідаючи на запитання вчителя чи однокласників, діти повинні вчитися якнайточніше оформлювати свої висловлювання, правильно будувати речення. Адже від цього залежить розуміння адресантів мовлення слухачами. У цей період досвідчені педагоги наголошують учням про потребу висловлюватися повними реченнями, що дає можливість дітям формулювати свою думку розгорнуто, а вчителю допоможе спрямувати школярів до побудови зв'язних висловлювань. Таким чином першокласники практично ознайомлюються з реченням як одиницею мовлення.

Для того, щоб навчити школярів добирати слова необхідної форми та правильно розташовувати їх у реченні, вчитель початкових класів може по-різному формулювати запитання про

одне й те саме, спонукаючи дітей різноманітно будувати речення-відповіді.

Під час роботи над реченням учителю слід спершу формулювати запитання таким чином, щоб діти могли відповісти на нього майже тими ж словами. Поступово запитання можуть ускладнюватися, завдяки чому усне мовлення школярів розвиватиметься інтенсивніше. Згодом учитель може ставити вже такі запитання, відповідаючи на які учні повинні добирати все більше й більше слів. Зокрема, можна провести бесіду, матеріалом для якої може бути певна подія, малюнок, предмет тощо. Наприклад, учитель спочатку демонструє учням дитячу книжечку, яку вони уважно розглядають, а потім ставить їм ряд запитань. Кілька речень-відповідей дітей вчитель пропонує об'єднати в одне речення. Таким чином збільшується розмір речення як мовленнєвої одиниці. Згодом подібну роботу можна провести на основі прочитаного тексту. Педагогу слід обов'язково попередити дітей про те, що їм треба буде розповісти про почуте, тому вони повинні уважно слухати текст і запам'ятовувати його. Ставлячи дітям запитання щодо прочитаного, вчитель розвиває їхні навички правильно визначати головну думку почутого й узагальнювати його. Як показує практика, відповіді на запитання, які потребують узагальнюючої відповіді, дітям вдається важче, тому такі завдання слід практикувати якомога частіше.

Відповідаючи на запитання вчителя, молодшим школярам необхідно пам'ятати про те, що потрібно не тіль-

ки добирати доцільні слова, а й правильно розміщувати їх у реченні.

Ефективними є також створені вчителем розмовні ситуації. Зокрема, педагог може запропонувати дітям поставити одне одному кілька запитань про певну подію, дитяче свято, художній твір та відповіді на них. Ефективною у такому випадку буде робота в парах, що належить до інтерактивних технологій навчання. При цьому вчитель повинен постійно стежити за розгортанням діалогу учнів, при потребі спрямовувати його у вірному напрямку, спостерігати за правильністю вимови, доречністю використаних форм слів, логічністю побудови речень.

Така творча мовленнєва діяльність молодших школярів сприяє розвитку в них умінь й навичок правильно складати речення-запитання, речення-відповіді, добираючи найбільш точні слова.

Під час діалогу важливою є взаємодія двох учасників спілкування. У діалогічній формі говоріння кожен з учасників по черзі виступає слухачем і мовцем. Діалогічне спілкування передбачає зорове сприймання співрозмовниками одне одного, їхньої міміки, жестів. Воно характеризується розумінням співрозмовниками ситуації спілкування. Адже специфікою діалогічного спілкування є те, що воно тісно пов'язане із ситуацією. Відтак, діалогічному мовленню властивий зв'язок із ситуацією, а також логічний зв'язок із попередньою фразою.

Учителю слід звернути увагу дітей також на інтонацію речень, навчити їх

правильно інтонувати розповідні, питальні й окличні речення.

У букварний період учителю слід навчити учнів виокремлювати речення з поданого тексту. Для цього педагог може прочитати дітям невеликий фрагмент й запропонувати їм визначити кількість речень в ньому, а також вказати речення, в якому про когось або про щось розповідається, запитується тощо.

Як показує досвід, роботу над реченням треба проводити протягом усього букварного періоду. Адже опрацювання різних мовних одиниць стає ефективнішим тоді, коли вони вивчаються не відокремлено, а на тлі певного речення.

Згодом учні зможуть будувати речення з будь-яким словом. Систематична й послідовна робота над реченням як елементом синтаксису та одиницею мовлення сприяє збагаченню словникового запасу першокласників. Адже саме за допомогою речень учні засвоюють лексичні значення нових слів, правильні морфологічні форми слів, відтінки значень синонімів, суть антонімів тощо.

Для усвідомлення учнями речення як одиниці мовлення важливе значення має робота над його інтонаційним оформленням, що на письмі позначається розділовими знаками. Доцільно вже з перших кроків засвоєння грамоти навчати школярів правильно інтонувати речення. Зокрема, важливо навчити дітей відтворювати тривалість пауз.

Паузи членують потік мовлення на мовні такти. Мовним тактом, як відо-

мо, є слово чи група слів, що вимовляються від паузи до паузи і становлять відповідно окреме однослівне чи багатослівне поняття загального змісту речення. Кожний мовний такт відділяється від іншого паузою для кращого сприйняття змісту речення чи всього висловлювання. Часте вдихання повітря під час мовлення створює недоречні паузи. Це негативно впливає на зміст, красу мовлення. Дихання може відіграти необхідну роль під час мовлення лише за тієї умови, коли мовець правильно ним керуватиме [5, с. 227].

У «Букварі», як відомо, міститься значна кількість різних за інтонацією речень, засвоювати інтонаційне оформлення яких можна на кожному уроці читання.

У післябукварному періоді першокласники вдосконалюють свої вміння й навички, виконуючи різноманітні аналітико-синтетичні вправи з реченням.

За нашими спостереженнями, під час формування в молодших школярів знань про речення ефективними є практичні методи, зокрема виконання різноманітних вправ.

У методиці навчання української мови в початковій школі вправи з реченнями поділяються на три групи: за зразком, конструктивні і творчі [3, с. 336].

Вправи за зразком, зокрема, є ефективними для засвоєння школярами правильної структури речення, а також для усвідомлення дітьми особливостей зв'язку слів у реченні. За допомогою таких вправ учитель початкових класів має можливість сформулювати в

учнів уміння складати такі ж або подібні власні синтаксичні конструкції.

За допомогою конструктивних вправ учитель може ефективно формувати в школярів уміння будувати речення на основі засвоєних знань.

Використання на уроках творчих вправ сприяє формуванню в дітей умінь складати речення без зразка, конкретних вказівок. Учні виконують такі вправи за допомогою мовного чуття й засвоєних раніше закономірностей. Така робота активізує словники дітей, готує їх до зв'язних висловлювань.

Формуючи в молодших школярів знання про речення, вчитель може використати різноманітні практичні вправи, як-от:

1. Формулювання речень за предметним малюнком (усно).

2. Формулювання речень за сюжетним малюнком (усно).

3. Вимова речень з різною інтонацією та їх запис спершу за допомогою відповідних позначень, а згодом за допомогою вивчених букв та розділових знаків.

4. Складання речень з поданими учителем чи у підручнику словами відповідно до заданої теми.

5. Побудова речення з розрізнених слів. Зокрема, вчителю слід запропонувати дітям окремі слова, які школярі повинні поєднати так, щоб утворилася фраза зі змістом.

Під час вивчення речення вчителю обов'язково слід звернути увагу на розвиток умінь і навичок кожного учня у його навчально-пізнавальній діяльності. Навчання повинне ґрунту-

ватися не тільки на поясненнях та вказівках учителя, а на пошуковій діяльності молодших школярів. Таку роботу над реченням необхідно організувати так, щоб діти вчилися долати труднощі й розвивали свої здібності.

Отже, для формування в молодших школярів знань про речення вчителі початкових класів можуть застосовувати такі ефективні методи, як-от: пояснювально-ілюстративні, евристичні, наочні, словесні, інтерактивні, продуктивні, проблемні, практичні. Застосування цих методів сприятиме належному засвоєнню учнями знань про речення, засвоєння яких є запорукою успішного навчання молодших школярів.

Література:

1. Бадер В. Розвиток мовлення школярів під час роботи над реченням / В. Бадер // Початкова школа. – 2000. – № 8. – С. 41-43.
2. Мельничайко О. І. Вивчення елементів синтаксису в початкових класах: Методичний посібник / О. І. Мельничайко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 72 с.
3. Методика навчання української мови в початковій школі / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
4. Пономарьова К. Формування в молодших школярів умінь будувати зв'язні висловлювання / К. Пономарьова // Початкова школа. – 2005. – № 11. – С. 29-33.
5. Попович Н. Майстерність сценічного мовлення / Н. Попович // Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі ХХІ ст.: збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції, Мукачєво, 20-21 квітня 2017 р. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2017. – С. 226-229.